

שיטוט ביער המידע

חדשות וחידושים מעולם הספרנות והמידענות

שלום לכולם וברוכים הבאים ל"שיטוט בעולם המידע"!

אני שמחה להציג בפניכם את ניוזלטר השני הכולל עדכונים מהנעשה בתחום המידענות והספריות – הזדמנות להתעדכנות בתוכן מקצועי חדש, סיכומי ימי עיון מעניינים, תכנים מקצועיים מרחבי הרשת, חידושים, כלים שימושיים ועוד ועוד.

מה תמצאו בגיליון השני :

סיכום של יום העיון NFT ISRAEL #2 שנערך במכללת שנקר, סקירת מאמר חדש על התנהגות מידע של סטודנטים בספריות אקדמיות, טרנדים בעיצוב ספריות, בלוגים מומלצים ופרויקט מיוחד לחודש הרמדאן של הספרייה הלאומית.

קריאה נעימה,

עמליה

NFT ISRAEL #2 – כנס בנושא NFT של מכללת שנקר

*"PrimaLife" סדרת אומנות גנרטיבית של בן בנחורין. 1,024 עותקי NFT שכל אחד מהם שונה מהאחר. התמונה [מכאן](#)

כנס של מכללת שנקר בנושא NFT נערך בחודש פברואר. קדם לו כנס [ראשון](#) שנערך

לפני כשנה בחודש יולי. שניהם זמינים במלואם דרך [YouTube](#).

סקירה של כמה דברים מעניינים שעלו בכנס:

עולם NFT הוא תחום חדש ומלהיב הטומן בחובו אפשרויות רבות, אך גם מעלה תהיות וחששות. האם מדובר בחזית חדשה שתעורר מהפכה או בבועה שקרובה להתנפץ?

האם זה טוב או לא טוב? מיטיב עם יוצרים או פוגע בהם? ומה זה בכלל NFT?

השם המלא הוא Non-fungible token ובעברית – אסימון חסר תחליף. זוהי בעצם מהות ייחודית במינה, כשלובר מדובר בקישור וירטואלי, אך לעיתים גם באובייקט פיזי. עולם האמנויות והעיצוב היה הראשון לזהות את ההזדמנות היצרית הגלומה בהתפתחות זו, וכעת עולמות רעיוניים נוספים מצטרפים גם הם לטרנד, תוך פתיחת שווקים חדשים. התפתחות זו מתאפשרת בבסיסה בזכות הווב 3 – רשת אינטרנט שכולה מבוססת על טכנולוגית בלוקצ'יין. הטכנולוגיה הזו מאפשרת קצב מהיר של התפתחויות שלא הכרנו קודם לכן, כשכל חודש בבלוקצ'יין שווה ערך לשנה שלמה בתעשייה רגילה.

כך לדוגמא, מותגי אופנה ותיקים מבינים שהם יכולים לסחור בעולם הדיגיטלי החדש בפריטים ייחודיים מהקולקציות שלהם. בצורה דומה, יכולה להיווצר בעלות משותפת על פרק מסדרת טלוויזיה, בעלות על תמלוגים, ובעצם בעלות ברמת הנכס על כל דבר

שניתן למכירה. כך למשל טרנטינו מכר [סודות מהתסריט המקורי של ספרות זולה](#), היה ניסיון למכור [NFT עם סריקה של אבני הכותל](#), גם ספרים נדירים מספריה יכולים להיות NFT...

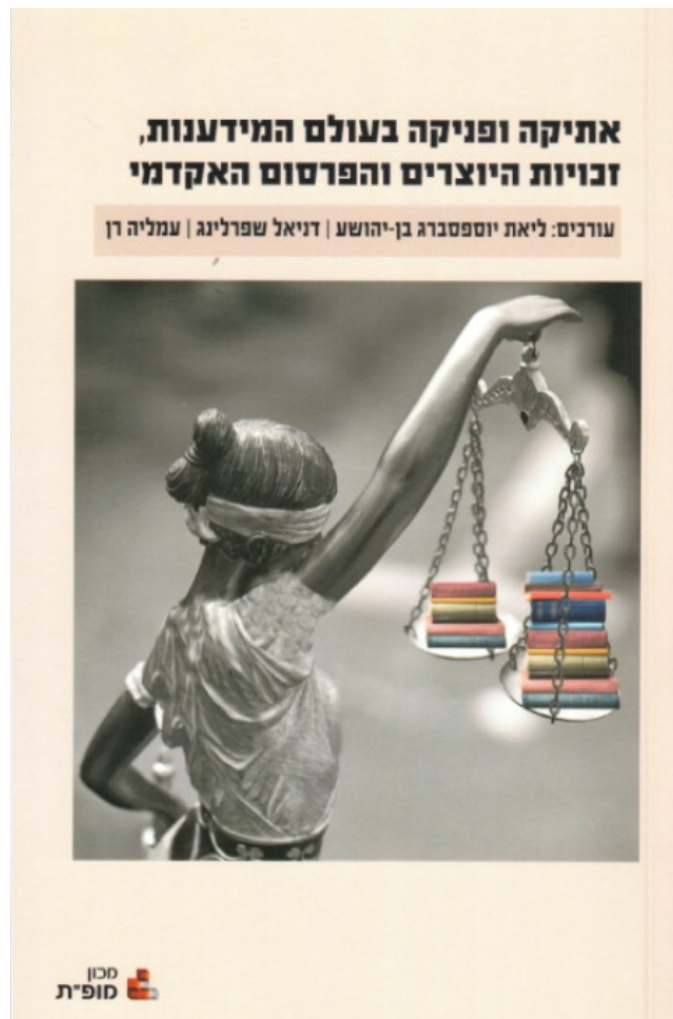
אופנה דיגיטלית – בגדים שאותם נלבש רק במציאות הווירטואלית ויסייעו לנו ליצור ביטוי אישי בעולם הדיגיטל, הגיימינג והאווטארים. אופנה שתבטא את מה שאנחנו רוצים להיות. בכנס הוצגה אופנה דיגיטלית של חברת [Placebo](#).

אומנות גנרטיבית – סדרות אמנותיות הנוצרות באמצעות קוד. כל יצירה היא שונה במקצת, בהתאם לאלגוריתמים שהוגדרו מראש. וכך, כל קונה מקבל גרסה אחרת של אותה עבודה ואפילו האמן לא בהכרח יודע מה היצירה הספציפית שתקבל. בכנס הוצגו סדרות של המעצב בן בנחורין (התמונה למעלה) וקלפים של אופיר ליברמן, אלפי קלפים שונים האחד מהשני שנוצרו באמצעות קוד אחד. ניתן לראות עוד אומנות מסוג זה דרך הפלטפורמות [Opensea](#) לקניה ומכירה של אומנות דיגיטלית ו- [artblocks](#) הכוללת יצירות של אמנים המתבצעות באמצעות כתיבת קוד.

נקודה חשובה היא של-NFT יש ערך כלכלי רק אם יש קהילה לה הוא משווק מאמינה בערך של היצירה, ולכן למובילי דעת קהל יהיה תפקיד מאוד מרכזי בעולם הזה, הרבה יותר מאשר לאדם מן השורה. ערך היצירה הופך מקביל לערך היוצר. מה למעשה אנחנו מקבלים כשאנו רוכשים NFT? בעלות על קישור, אמנם ייחודי אבל בסופו של יום זהו לרוב קישור ולא מוצר פיזי. אפשר למכור, לסחור או לשמור אותו, אבל אין זכות ליצור עותקים נוספים. עולה כאן שאלה אתית מעניינת והיא שאלת החשיבות והמשמעות של העותק המקורי. הרי מדובר בקובץ וקובץ ניתן להעתיק בקלות וליצור עותק זהה לחלוטין. האם חשיבות פסיכולוגית (אני הבעלים של הקישור המקורי) היא מספקת? בנוסף לשאלות האתיות והפילוסופיות, יש עדיין חסמים טכניים רבים לכניסה לעולם הזה ולפיתוחו, וכרוכה בכך רגולציה מורכבת של המערכת הבנקאית. לדוגמא, חשבון בנק שאף אחד לא מפקח עליו זה משהו שמפחיד ממשלות; המעבר בין שקלים, דולרים, יורו למטבעות קריפטו הוא לא פשוט.

מעניין לציין שהכנסת היא הפרלמנט הראשון בעולם שעסק ב-NFT! במהלך ההשבעה של הנשיא יצחק הרצוג הוענק לו [NFT של ההשבעה של אביו, הנשיא חיים הרצוג](#). סיפור שהצליח להגיע אפילו לנו יורק טיימס. מנקודת המבט הזאת NFT היא בעצם פלטפורמה לספר סיפורים וכמו תמיד, בשביל למכור הסיפור צריך להיות סיפור טוב.

התנהגות מידע של לקוחות הספרייה האקדמית : ספרייה אקדמית בישראל כחקר מקרה

*כריכת הספר: [אתיקה ופניקה בעולם המידענות](#)

מחקר של המידענית ריקי גרינברג מאוניברסיטת חיפה אשר התפרסם בשנת 2021 בספר [אתיקה ופניקה בעולם המידענות: זכויות היוצרים והפרסום האקדמי](#). המחקר בוחן את התנהגות המידע של הדור שנולד לעולם הדיגיטלי (digital natives) בבואו לחפש מידע בספרייה האקדמית. נקודת המוצא של המאמר היא שהדור הדיגיטלי ניגש לחיפוש מידע ממקום של רצון לתוצאות מהירות, מרגיש מאוד נוח בסביבה דיגיטלית, מעדיף את גוגל וויקיפדיה ומצפה לגישה מלאה ומיידית למקורות מידע.

במחקר נבחנו 12 היגדים ונשאלו 151 סטודנטים מפקולטות שונות: טבע, רוח, חברה ובריאות. בין הנשאלים היו יהודים ילידי ישראל, ערבים ילידי ישראל ויהודים ילידי ברית המועצות לשעבר.

בין הממצאים שעלו במחקר: הסטודנטים משתמשים בכלי הגילוי של הספרייה, אבל לא רק בו. כלי החיפוש הפופולארי ביותר הוא גוגל, עם שימוש של פי 3.1 מכל כלי אחר. עם זאת, בין השנים 2011-2014 חל גידול של 94% בשימוש בכלי המידע של הספרייה וכל משתמש שני שנכנס לאתר הספרייה עושה שימוש בכלי הגילוי שלה. הגורם לכך עשוי להיות שהכלים הפכו לנגישים, פשוטים ומזמינים יותר. ועדיין, מרבית הסטודנטים מעדיפים חיפוש חופשי באינטרנט כמקור מידע ראשוני, בעוד שרק סטודנטים דוברי ערבית העדיפו את מערכת החיפוש של הספרייה כמקור החיפוש הראשון שלהם. הדבר נכון גם לגבי שירות היעץ – רק סטודנטים דוברי ערבית העידו על שימוש בשירות לעיתים קרובות.

מבין אופציות היעץ הקיימות – כאשר מדובר על שאלות חיפוש מורכבות, המועדפת ביותר על הסטודנטים היא הדוא"ל; שימוש בצ'אט נוטה להיות קצר יותר ולא מספק. הספרנים עצמם דווקא מעדיפים מפגש פנים מול פנים שמאפשר מבחינתם, את המענה המקיף ביותר.

בספר עצמו ניתן למצוא מאמרים נוספים הנוגעים למידענות והספריות האקדמיות, אתגרים סביב נגישות למידע, פרסום וזכויות יוצרים והוא פותח צוהר לדיון בנושא.

הספרייה בבייג'ינג מתוך: designboom

ספריית יער בבייג'ינג

לא רק הניוזלטר שלנו שואב השראה מהמילה יער, גם עולם העיצוב העכשווי מתכתב עם עולם הטבע.

בנייה ירוקה ועיצוב ביופילי (Biophilic design) הם מושגים המתייחסים להשראה מעולם הטבע ושימוש בצמחיה כבסיס לעיצוב. המחשבה מאחורי הרעיון היא שחיבור לטבע, חיבור בין הפנים לחוץ, חיוני לבריאות הגופנית והנפשית, משפר רווחה ויכולות קוגניטיביות ומגביר יצירתיות ובריאות.

דוגמה נפלאה לעיצוב ביופילי של ספריות הוא מבנה הספרייה הציבורית בבייג'ינג שאמור להסתיים בשנת 2022, פרויקט מרהיב של חברת [Snøhetta](#) הנורווגית יחד עם [ECADI](#) הסינית. זהו מתחם זכוכית בגובה 16 מטר, עם חזית שקופה החושפת את פעילות הספרייה לעוברים ולשבים וסביבה המון עצים. בגג תומכים עמודים דקים, המכילים את המערכות האקולוגיות המפעילות את הבניין, בקרת אקלים, תאורה, אקוסטיקה וסילוק מי גשמים ותורמים לתחושת היער. הרעיון מאחורי הקונספט הוא להיות מרחב ציבורי פתוח ללמידה ולהחלפת רעיונות ולתת תחושה של ישיבה מתחת לעץ עם ספר אהוב. התמונות מדברות בעד עצמן

* הספרייה בבייג'ינג מתוך: [designboom](#)

[לקריאה נוספת](#)

עוד מבנה ביופילי מרשים – בית המוזיקה ההונגרית בבודפשט המתאפיין בקירות זכוכית, גג מעגלי עם 100 חורים המיועדים לעצי הפארק ומראה של פטריית יער

בית המוזיקה ההונגרית מתוך: [designboom](#)

[לקריאה נוספת](#)

*זמן רמדאן התמונה מתוך: [אתר הספרייה הלאומית](#)

זמן רמדאן באתר הספרייה הלאומית

לכבוד חודש הרמדאן עלה [דף מיוחד](#) באתר הספרייה הלאומית עם המון מידע רלוונטי, מעניין וחשוב
תמצאו בו מידע על הרקע ההיסטורי לצום, מפגש עם מקורות רוחניים בדת האסלאם, סדרת סרטונים על הפסוקים היפים בקוראן (פסוקים בנושאים: בחירה וטוהר, צדק, משמעות החיים, פלא ואמונה), הרצאות מוקלטות על שפה, קליגרפיה, שיעים וסונים, חברון וירושלים ועוד...

בדף יש גם תצוגה וירטואלית של ספרי קוראן נדירים מאוסף הספרייה, חידונים על עולם האסלאם ופלייליסט מוזיקלי! פרויקט מושקע ומגוון שכדאי להכיר. [זמן רמדאן בספרייה הלאומית](#)

*קוראן מעוטר מתחילת המאה ה-16 באיראן. מתוך: [אתר הספרייה הלאומית](#)

להתראות בניזולטר הבא